

hentet Ss. G. Indenrigsministerens Billigelse, Aftenen den 28de til Rønne, hvor jeg ankom den paa følgende Morgen.

Efter en Samtale med Stedets Byfoged, Hr. Olvarius, som i Henseende til Trangen for særegne Lovbestemmelser vedkommende Fiskeriet udtalte sig overensstemmende med Mr. Vedel og R. Vede, begav jeg mig strax nordøst og besøgte samme Dag Hasle, Hellig Peders og Raas Fiskeleier, Sandvig og Allinge. Næste Dagen, den 30te, fulgte jeg østre Kysten mod Syd over Fiskeleierne Leign, Gudhjem m. fl. til Svanike, og efter $\frac{1}{2}$ Dags Ophold her begav jeg mig den 31te til Rønne, for med det den paafølgende Morgen desfra afgaaende Dampskib at vende tilbage. Efter hvad der fra paalidelige Mænd blev mig meddelt, vilde en fortsat Reise til Dens sydligere Fiskepladse ikke give noget større eller andet Udbytte end det, jeg ved egne Jagtagelser allerede havde vundet; Forholdene i Nexø samt ved Marsdale, Snogebæk og Arnager Fiskeleier ere ikke i noget Bæstentligt forskjelligt fra dem ved de øvrige. Gudhjem, der har den største Forbindelse med Christiansø, tør vel anses for Bornholms betydeligste Fiskeplads.

Spørges nu om, hvilke Fiskerier Bornholm har at benytte som Rilbe til Erhverv, saa bliver Svaret her, som i Regelen for hvert andet Sted, at det har dem, som Naturforholdene kunne tilstikke, og i den Henseende maa man lægge Mærke til den Beliggenhed, den har faaet i Østersøen, eiendommelig derved, at den er nær Grændsen for de saagodt som fjerde Bønde i fjerde og botniste Bugterne, og derfor har Vandet noget mere saltblandet paa Vest siden end paa Øst siden, skjøndt det op til Vestkysten endnu kun kan kaldes meget let brakt. Disse Omstændigheder maa ganske vist have en kjendelig Indflydelse paa Fiskearternes Forekommen og Bestaafenhed; man maa af en Saltvandsfisk i disse Havstrækninger ikke kunne vente sig det, som naar man faar den i dens sande Hjem, det Vand, der med Rette kan kaldes salt, ligesom det vel maa mærkes, at det hele lavere Dyreliv, som spiller en saa vigtig Rolle i Fiskenes Økonomi, og som findes saa fylbtigt i de salte Bønde, bestaaende afstager med Vandets Saltthed og overhovedet er langt knappere i Ferskvandet. Jeg saa mig ikke istand til at erholde nøjagtig Kundskab om Vandets Salttholdighed under Østkysten; men det var mig overraskende og tilsvækkelig betegnende, at jeg i Havnen ved Gudhjem, der ikke optager noget Ud løb af Ferskvand, traf de i dette hjemmehørende Snegle *Lymnaea auricularia* og *Neritina fluviatilis*; om disse Regn paa Vandets overveiende Ferskhed og saa skal findes paa Vestkysten, fik jeg ikke Leilighed til at iagttage. Jeg tror det ikke, og allerede her bliver Forskjellen for Øst- og Vestkyst fremtrædende.

Betragte vi nu de omkring Den forekommende Fiskearter, saa kunne de ikke vise sig anderledes end overensstemmende med de Naturlove, som ere en Følge af det nys Ansætte, og Saltvandsfiskene kunne, forsaavidt som de findes her, ikke opnaa den Fuldkommenhed, som naar de ere i deres rette Element, hvor de under Tilværelsen finde de for deres Livsfjel kjendeligste Fødemidler. Silden findes i vel stor Mængde, som ellers mager i Vaar og fed i Høst, og faavel vaars som høstlegende: men om end færre Individuer træffes til en Størrelse af 7 og 8 Lm., saa er den i Længde gennemgaaende kun 6 Lm., medens vor Sild i Sundet og Belterne ganske almindelig naaer 9 og 10 Lm.; det sagdes derhos med al Rimelighed for sig, at den falder noget større Vægt end Øst for Den. Lørsten opnaaer vel en Vægt af 6 til 8 Pd., — imod 40 Pd. i Vesterhavet —, men i Godhed staaer den langt tilbage for den, der findes vestligere, og endskjøndt den træffes ret hyppigt, er den ikke Gjenstand for noget udbredt Fiskeri. Flabfisk, Svarrer derunder indbefattede, sees kun sjeldent, af ringe Størrelse og Bestaafenhed, efter hvad der sagdes, mest ved Syd kysten. Derimod synes Laxen (*Salmo salar*) og den dermed beslægtede Orred (*S. trutta*), som vel nærmest turde henregnes til Ferskvandsfiskene — idetmindste er det endnu ei oplyst, at den forplanter sig andetsteds end i fjerde Bønde —, i de udstrakte Sandbygger med hyppig Klippebund, der omgive Den, at have et yndet Opholdssted, hvor den har rigelig og kjær Føde i den middelfstore Sild. Siden umindelig Tid er Bornholm bekendt ved sin Fangst af Lax indtil en betydelig Størrelse af endog jevnlig over 30 Pund. Det er saaledes kun meget faa Fiskearter, der kunne give Dens Fiskere Noget at bestille; thi naar fraregnes, at Lørst kun fiskes til umiddelbart Forbrug, saa blive Lax og Sild de eneste Gjenstande for Fangst ved Bornholm; Hornfisk kendes, men Makrel vides ikke seet der. De nævnte tvende Hovedarter ere imidlertid en ret anseelig Indtægtskilde for Dens Fiskere, og Fangsten af dem kan holde dem i Virksomhed hele Aaret om derved, at det ene Fiskeri afløser det andet.

Uden Hensyn til Vandets Bestaafenhed ville vi henseere disse Fiskerier under Benævnelsen „Saltvands“; af egentlige Ferskvandsfiskerier har Bornholm ingen, der ere Dmtale værd. Hamner Sø, der ligger ved den søndre Fod af Hammerbjerget, er den eneste større Ferskvandsbeholder; men dens Indhold af Aal, Gjedde og Aborre m. fl. ansees kun af ringe Betydning: Damme og Kjær findes kun sparsomt, og af Aaer, der jo efter Omstændighederne ikke kunne have nogen synderlig Udstrækning, findes de tvende største udløbende paa Syd kysten. Saavel i disse som i de større Bække spores en ret lidlig Dpgang af Orred.

Medens det saaledes af det nærmest Ansætte fremgaaer, at jeg for Bornholms Vedkommende